

Strona czynna i strona bierna czasownika

1. W każdej parze zdań podkreśl linią prostą podmiot, który oznacza wykonawcę czynności, a linią falistą podmiot, który oznacza przedmiot biernie ulegający jakiejś czynności.

Już starożytni Grecy **organizowali** igrzyska sportowe.

Igrzyska sportowe **były organizowane** już przez starożytnych Greków.

Transmisje z olimpiad **są** chętnie **oglądane** przez kibiców z całego świata.

Kibice z całego świata chętnie **oglądają** transmisje z olimpiad.

Może i ja **zdobę** medal na jakiejś olimpiadzie.

Może i przeze mnie **zostanie zdobyty** medal na jakiejś olimpiadzie.

Czasownik w stronie czynnej wskazuje, że podmiot oznacza wykonawcę czynności.

Marcin naprawił rower.

Czasownik w stronie biernej wskazuje, że podmiot jest przedmiotem czynności (czyli kimś lub czymś biernie ulegającym jakiejś czynności).

Jola jest zaproszona na bal przebierańców.

Rower został naprawiony przez Marcina.

Czasowniki przechodnie to czasowniki, które występują w stronie czynnej i biernej.

wynaleźć – zostać wynalezionym oglądać – być oglądanym

Czasowniki nieprzechodnie to czasowniki, które nie występują w stronie biernej.

leżeć, patrzeć, siedzieć

2. Ustal, które z podmiotów oznaczają przedmiot czynności (czyli kogoś lub coś biernie ulegającego jakiejś czynności). Podkreśl czasowniki w stronie biernej.

Od jakiegoś czasu zadania domowe Krzyśka są wykonywane wzorowo.

Mama pisze piękne wypracowania.

Tata rozwiązuje wszystkie zadania z matematyki.

Ćwiczenia z fizyki są odrabiane przez siostrę.

Krzysiek jest uważany przez kolegów za świetnego organizatora.

3. a) Podane zdania przekształć w zdania o konstrukcji biernej (czyli w zdania z czasownikami w stronie biernej).

Naukowcy oceniają wiek Ziemi na cztery miliardy lat.

.....

Pierwszy wyścig motocyklowy zorganizowali Anglicy.

.....

b) Podane zdania przekształć w zdania o konstrukcji czynnej (czyli w zdania z czasownikami w stronie czynnej).

Monety były używane przez Greków już około 2600 lat temu.

.....

Australia została odkryta w 1768 roku przez Jamesa Cooka.

.....

c) W powyższych zdaniach podkreśl podmioty.

4. Utwórz stronę bierną czasowników przechodnich. Przy czasownikach nieprzechodnich postaw kreskę.

ukłuć –

lubić –

móc –

wstać –

uznać –

wysłać –

5. Podkreśl zdania z czasownikami przechodnimi. Zdania te utworzą tekst o sposobie parzenia herbaty w Tybecie. Ze zdań z czasownikami nieprzechodnimi dowiesz się, jak parzy się herbatę w Indiach.

Miejscowa ludność chętnie odpoczywa przy herbacie. Tubylcy parzą herbatę w ogromnych kotłach. Wiele jej gatunków pochodzi z tego kraju. Najlepszy napój powstaje z wymieszania gorącej wody, mleka, czarnej herbaty i dużej ilości cukru. Mieszają ją z mlekiem jaków, masłem, solą oraz kawałkami mięsa. Gotują tę mieszankę wiele godzin. Taka herbata ogromnie wszystkim smakuje. W wolnych chwilach wypijają bardzo dużo tego pożywnego, ale dla nas chyba niezbyt smacznego napoju.

6. Zaznacz zdania z czasownikami nieprzechodnimi.

Zespół Rolling Stones powstał w 1962 r.

W 1975 r. Marek Jackowski założył grupę Maanam.

Kasia Nosowska występuje z zespołem Hey od 1992 r.

Beatlesi swój ostatni koncert zagrali w 1969 r. na dachu wytwórni płytowej w Londynie.

W 1973 r. Elvis Presley rozpoczął swoje koncerty fragmentem symfonii Ryszarda Straussa.

7. Zapisz ciekawostkę o twoim ulubionym zespole muzycznym. Powinno to być zdanie z czasownikiem przechodnim.

.....

8. Wybierz odpowiednie czasowniki i wpisz je w wyznaczone miejsca.

*zostaniemy pokonani, zostaną wyśmiani, nie obronię,
strzelam, będę strzelał, usiądź, siadaj*

Tym razem chyba

Znowu

1. os. l. poj., cz. przyszły, tryb orzek., str. czynna, dk

1. os. l. poj., cz. przyszły, r. m., tryb orzek., str. bierna, dk

Z drogi,

Niezdaro,
na ławce rezerwowych!

1. os. l. poj., cz. przyszły, r. m., tryb orzek., str. czynna, ndk

2. os. l. poj., tryb rozk., str. czynna, ndk

9. W celu uniknięcia dwuznaczności przekształć podane zdania w zdania o konstrukcji biernej. W przekształconych zdaniach podmiotami powinny być wyróżnione wyrazy.

Szklanki stłukły dzieci.

Wkrótce **staw** pokryje lód.

Motocykl wyprzedził **samochód**.

Piłkarki z Ukrainy pokonały **zawodniczki** z Czech.

10. Popraw tekst, tak aby uniknąć powtórzeń.

Wolfgang Amadeusz Mozart już jako dziecko **był** uznawany za geniusza. Od najmłodszych lat **był** zapraszany na europejskie dwory, gdzie zachwycał wszystkich wspaniałą grą na fortepianie. Przez swoje otoczenie **był** uważany za człowieka niezwykle pogodnego i skłonnego do żartów. Poważnie **była** traktowana przez niego tylko muzyka.

Jego pierwsze kompozycje, sonaty skrzypcowe i fortepianowe, **były** opublikowane, gdy miał osiem lat. Nieustannie **był** zajęty koncertami i komponowaniem. W wieku dziewięciu lat **był** już autorem symfonii, w wieku lat jedenastu napisał pierwszą operę. **Był** obdarzony przez naturę doskonałą pamięcią. Wysłuchawszy utworu jeden jedyny raz, **był** zdolny zapisać jego partyturę.

11. Na podstawie ilustracji ulóż krótką relację z wyścigu kolarskiego. Relacja ta powinna zawierać dwa zdania o konstrukcji czynnej i dwa zdania o konstrukcji biernej. Możesz wykorzystać podane niżej czasowniki.

*witać, dopingować, wiwatować, przyspieszać,
finiszować, prowadzić, wyprzedzać*

